

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 10487/2024
29.01.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца Геолошког завода Србије, кога заступа Државно правобранилаштво, са седиштем у Београду, против тужене АА из ..., чији је пуномоћник Небојша Шарац, адвокат из ..., ради иселења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 787/22 од 07.12.2023. године, у седници одржаној 29.01.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 787/22 од 07.12.2023. године и предмет враћа том суду на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П 656/21 од 20.12.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да се са свим лицима и стварима исели из нужног смештаја који се налази у бараци у ... улици број .., прва врата са леве стране, гледајући споља и да тај нужни смештај испражњен од свих лица и ствари преда тужиоцу у року од 15 дана по пријему пресуде. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка од 157.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 787/22 од 07.12.2023. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Другог основног суда у Београду П 656/21 од 20.12.2021. године у првом ставу изреке па је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужена са свим лицима и стварима исели из нужног смештаја који се налази у бараци у ... улици број .. прва врата са леве стране, гледајући споља, и да тај нужни смештај испражњен од свих лица и ствари преда тужиоцу. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Другог основног суда у Београду П 656/21 од 20.12.2021. године у другом ставу изреке и обавезан тужилац да туженој на име трошкова поступка плати износ од 178.600,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23) Врховни суд је утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац у дворишној згради у улици ... број .. поседује монтажну барак у којој се налазе просторије за нужни смештај запослених. ББ сестра тужене АА која је била запослена у ГЕО институту, правном претходнику тужиоца, будући да није имала решено стамбено питање, по усменом одобрењу директора уселила се у предметну барак у 1996. године. Претходно је у барак уложила новчана средства. Од 1997. године ту се доселила и њена сестра сада тужена. Исте године је дошао и супруг тужене ВВ. Ту су им се родила деца ћерка 1998. године и син 2001. године. Од тада су изводили одређене радове на бараци тако што су поделили заједнички ходник, отворили посебан улаз, део ходника припојили простору у коме станују, увели трофазну струју, поставили ПВЦ столарију, бродски под, изводили радове на водоводу и канализацији. Поред простора који користи тужена постоји још седам станова у тој бараци. ББ, сестра тужене је 1998. године отишла у Француску где се удала и одакле повремено долази. Њој је отказан радни однос код правног претходника тужиоца још 05.02.2003. године. Правни претходник тужиоца је затражио од тужене да се исели, донета је одлука .. дана 17.03.2004. године. Међутим, тужена АА није била запослена код тужиоца нити правног претходника тужиоца нити се иселила. До покретања поступка за иселјење нико је није ометао да живи са породицом у том простору. Решењем надлежног општинског органа 21.07.1980. године наложено је правном претходнику тужиоца да поруши барак за смештај самаца. Иначе бараке су изграђене по одобрењу надлежног општинског органа од 25.11.1959. године. Тужилац је правни претходник ранијег Института за геолошко истраживање што значи да је власник и предметних барака.

При овако утврђеном чињеничном стању, полазећи од одредбе члана 37. Закона о основама својинскоправних односа, првостепени суд је закључио да је тужилац доказао постојање пуноважног правног основа на ком заснива своје право коришћења, држања, располагања предметном непокретности, која се фактички налази у државини тужене без ваљаног правног основа. Тужена никада није имала правни основ за коришћење спорног простора. Бесправно се уселила код сестре која је напустила посао код правног претходника тужиоца 2004. године. Чињеница је да тужена живи непрекидно у спорном простору још од 1997. године са породицом али нема законити основ коришћења тог простора. Стога она нема право да се позива на заштиту права на дом у смислу члана 8. став 1. Конвенције Савета Европе за заштиту људских права и основних слобода. Даље, првостепени суд закључује, имајући у виду да је тужилац ограничен у свом праву својине и да у конкретном случају није нарушена осетљива равнотежа између права на дом тужене АА и права својине тужиоца, имајући у виду да тужена нема правни основ уселјења у предметни простор је тужбени захтев усвојио. Чињеница да је тужена вршила одређена улагања у тај простор ради побољшања услова становања не утиче на оцену основаности тужбеног захтева тужиоца. Ово имајући у виду чињеницу да је предметни објект привременог карактера и да је издат налог за његово рушење.

Даље, првостепени суд закључује да појам „дом“ није ограничио оне просторије које су у законитом поседу и да је то чињенични концепт и не зависи од законитости поседа датог у домаћем праву. Међутим, да би нека некретнина односно просторија представљала дом који се штити чланом 8. Конвенције, потребно је постојање довољне и трајније везе са станом о коме је реч, да је ограђен простор у коме се одвија породични живот, да би се исти сматрао домом што је изражено у одлуци Савета Европе у случају Прокопович против Русије и Ruckly против Уједињеног Краљевства.

Другостепени суд није прихватио овакву правну аргументацију првостепеног суда, налазећи да је на правилно утврђено чињенично стање погрешно примењено материјално право. Другостепени суд полази од одредбе члана 8. цитиране Конвенције и закључује да у оваквим случајевима треба узети појединачне околности и утврдити да ли је мешање тужиоца пропорционално легитимном циљу односно да ли је легитимни циљ могао да се оствари неким другим, блажим по тужену, мерама. Наводи да је чланом 8. став 2. Европске конвенције прописано да се интереси могу окарактерисати као легитимни циљеви на којима одређено мешање у конкретном случају – исељења треба да је управљено како би било дозвољено. У привременом објекту где станује тужена постоји још седам стамбених јединица. Тужилац није доказао у чему би се састојао легитимни циљ који намерава да се постигне исељењем тужене са породицом и у коју сврху би користио предметни простор након исељења тужене. Значи не постоји пропорционалност интереса па је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиоца.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је пошао од погрешне примене материјалног права, што је за последицу имало и непотпуно утврђено чињенично стање и оцену неизведених доказа што би у битном утицало на правилност донете одлуке. Наиме, из списка предмета произлази, а што и сам другостепени суд наводи (на страни 7 други став своје пресуде), да из навода мајке тужене – сведока ГГ произлази да тужена исељењем не би доспела у стање социјалне и егзистенцијалне угрожености. Ово због тога што је исти сведок изјавила да се очекује прављење зграде на локацији где је иста поседовала непокретност, коју је уступила инвеститорима, где би се тужена преселила са децом. Значи, није утврђено да ли би на такав начин престала нужност коришћења тог простора од стране тужене са породицом. Другостепени суд закључује да те чињенице треба да докаже тужилац наводећи да исти није доказао оправданост мешања тј. да интерес тужиоца претеже над интересом тужене да настави да користи предметни простор као свој дом. Међутим, наводи сведока ГГ, мајке тужене, да се очекује изградња другог објекта а на име уступљене локације инвеститору, указује на околност да није потпуно утврђено чињенично стање да ли би тужена са породицом могла да се пресели у ту нову стамбену јединицу на другој локацији те да ли би у таквом случају отпала егзистенцијална угроженост тужиле исељењем из предметног нужног смештаја. Тек након утврђивања свих тих чињеница и оценом изведених доказа у смислу за и против усвајања тужбеног захтева било је могуће донети закониту одлуку.

Другостепени суд ће имати у виду примедбе Врховног суда, по истима поступити и након правилне оцене изведених доказа донети закониту одлуку.

На основу члана 416. став 2. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић